

**NOTAT TIL
EUROPAUDVALGET**

31. januar 2007

Programmer under målet om europæisk territorielt samarbejde

Resumé

Danmark deltager i perioden 2007-2013 i fire grænseoverskridende, to tværnationale og fire interregionale programmer. Over de kommende måneder vil programforslag besluttet mellem de deltagende lande skulle sendes til Kommissionens godkendelse. Rammerne for programmernes indhold og administrative organisering er fastlagt i rådsforordninger. I notatet gives en oversigt over de programmer Danmark deltager i, herunder programmernes indhold og organisering. Oversigten erstatter en forelæggelse af de enkelte programmer for udvalget. Programforslag sendes til Kommissionen og med henblik på de forestående forhandlingerne om de endelige programtekster med Kommissionen.

1. Baggrund og indhold

Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 af 11. juli 2006 om generelle bestemmelser for strukturfondene fastlægger, at 2,52 % af de samlede strukturfondsmidler anvendes til finansiering af europæisk territorielt samarbejde (mål 3), der er organiseret i:

- Grænseoverskridende programmer
- Tværnationale programmer
- Interregionale programmer

Ifølge EU-forordningerne skal der i de *grænseoverskridende programmer* fokuseres på grænseregionale økonomiske, sociale og miljømæssige aktiviteter, herunder forbedring af vilkårene for iværksættere og SMV, samt fælles brug over grænserne af serviceinfrastruktur som sundhedsfaciliteter, uddannelse, kultur og turisme. Desuden er der mulighed for at styrke det administrative samarbejde over grænsen, et fælles arbejdsmarked samt forskning og udvikling. Fra dansk side deltager vi i fire programmer - to dansk-tyske, et dansk-svensk-norsk og et for den sydlige Østersø.

Programmer	Danske deltagere	Øvrige deltagere
-------------------	-------------------------	-------------------------

To dansk-tyske programmer	Region Syddanmark	Schleswig, KERN
	Region Sjælland	Ostholstein, Lübeck
Et dansk-svensk-norsk program med to underprogrammer: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Øresundsregionen ▪ Kattegat/Skagerrak 	<i>Øresund:</i> Region Hovedstaden Region Sjælland	Skåne
	<i>Kattegat/Skagerrak:</i> Region Nordjylland Region Midtjylland	Vestra Götaland, Halland, sydlige regioner i Norge
Et program for den sydlige Østersø	Bornholm (Region Sjælland)	Skåne, Kalmar, Blekinge, Klaipeda samt nordlige regioner i Polen og Mecklenburg-Vorpommern

De *tværnationale programmer* skal efter EU-forordningen fokusere på fire hovedområder: 1) innovation, 2) miljø, 3) tilgængelighed og 4) bæredygtig byudvikling. Danmark deltager i et program for landene omkring Østersøen og et program for landene omkring Nordsøen. Østersøprogrammet udarbejdes som et integreret program for anvendelse af både regionalfondsmidler og midler fra Det Europæiske Nabo- og Partnerskabsinstrument.

De *interregionale programmer* omfatter interregionalt samarbejde, samarbejdsnetværk og udveksling af erfaringer. Geografisk er hele fællesskabet omfattet. Som Fællesskabets øvrige medlemslande deltager Danmark i et interregionalt samarbejdsprogram, i et erfaringsudvekslingsnetværk, i et netværk om bæredygtig byudvikling, og i et netværk der analyserer udviklingstendenser i Fællesskabet.

1.1 EU-midler til programmerne

Rådsforordningen fordeler midlerne til de forskellige typer programmer således: Grænseoverskridende (74 %), tværnationale (21 %) og interregionale (5 %). Kommissionen har, på baggrund af bestemmelserne i Rådsforordningen meddelt medlemsstaterne, hvor mange EU-midler de hver især har til rådighed til grænseoverskridende og tværnationale programmer, og herefter har hvert land fordelt midlerne på de programmer de deltager i.

For programmerne som Danmark deltager i venter landene samlet at stille følgende EU-midler til rådighed i perioden 2007-2013:

<i>Grænseoverskridende:</i>	dansk-svensk-norske	111 mio. EUR
	dansk-tyske (Syddanmark)	44 mio. EUR
	dansk-tyske (Sjælland)	22 mio. EUR
	sydlige Østersø	58 mio. EUR
<i>Tværnationale:</i>	Østersøen	207 mio. EUR
	Nordsøen	140 mio. EUR

Programmerne bliver endvidere medfinansieret fra nationale og regionale kilder med 25-50 %, så beløbene, der er til rådighed for projekter under programmerne, bliver op til det dobbelte af EU-midlerne.

EU-midlerne til de *interregionale programmer*, der omfatter hele Fællesskabets område, er ikke blevet fordelt på lande. EU-midlerne ventes fordelt med 321 mio. EUR til det interregionale samarbejdsprogram, 53 mio. EUR til netværk om bæredygtige byer (URBACT), 34 mio. EUR til erfaringsudvekslingsnetværk (INTERACT), og 34 mio. EUR til analysetværk (ESPON).

1.2 Programmernes indhold

Programmernes indhold er reguleret i Regionalfondsforordningen. Alle seks grænseoverskridende og tværnationale programmer, som vi fra dansk side deltager i, skal således indeholde en analyse af programrådets stærke og svage sider, og de deltagende lande fastlægger en strategi på baggrund heraf.

Strategien skal udmøntes for de *grænseoverskridende programmer* indenfor en række indsatsområder:

- Fremme iværksætterånden, især SMV- udvikling, turisme og kultur,
- Fælles beskyttelse af natur- og kulturressourcerne,
- Støtte forbindelser mellem byområder og landdistrikter,
- Fremme grænseoverskridende kommunikationsnetværk,
- Fælles udnyttelse af infrastruktur, herunder FTU,
- Fremme grænseoverskridende arbejdsmarkeder mv.

Strategien udmøntes for de *tværnationale programmer* indenfor indsatsområderne:

- Innovation (FTU - netværk, offentligt - privat samarbejde),
- Miljø (vandforvaltning, energieffektivitet, miljøbeskyttelse),
- Transport/Adgang (transeuropæiske net)
- Bæredygtig byudvikling mv.

De fire grænseoverskridende programmer, som Danmark deltager i, vil give mulighed for at støtte grænseoverskridende projekter indenfor et bredt felt af områder som erhverv, arbejdsmarked, kultur og administrative strukturer. Både større strategiske og mindre dagligdags samarbejdsprojekter vil kunne støttes. Ligeledes udmøntes strategierne for både Østersøprogrammet og Nordsøprogrammet ved anvendelse af samtlige fire ovenfor nævnte indsatsområder for tværnationale programmer.

1.3 Programgennemførelse: Administrative strukturer og proces

I Regionalfondsforordningen angives det, at programforslagene skal indeholde bestemmelser for gennemførelsen af programmerne. De fælles strukturer for samarbejdet er:

- Fælles forvaltningsmyndighed
- Fælles attesteringsmyndighed
- Fælles revisionsmyndighed
- Fælles overvågningsudvalg
- Fælles teknisk sekretariat

Forvaltningsmyndigheden skal befinde sig i samme land som revisionsmyndigheden. I henhold til forordningen opretter forvaltningsmyndigheden et fælles teknisk sekretariat. Sekretariatet bistår især programmets forvaltningsmyndighed og overvågningsudvalg, men kan også bistå revisionsmyndigheden. Overvågningsudvalget eller styringsudvalg, der rapporterer til overvågningsudvalget, udvælger de projekter, der skal have støtte under et program.

Erhvervs- og Byggestyrelsens kontrolenhed bliver revisionsmyndighed for de programmer, der har forvaltningsmyndigheden i Danmark, og enheden deltager i tværnationale revisorgrupper, hvor forvaltningsmyndigheden er placeret uden for Danmark.

Forslagene til de fire grænseoverskridende, de to tværnationale og de interregionale programmer er under udarbejdelse. Programmerne udarbejdes i et bredt partnerskab mellem de deltagende lande med deltagelse af repræsentation fra både nationalt og regionalt niveau. I programmeringsprocessen inddrages potentielle interessenter, og for de fire grænseoverskridende programmer høres bl.a. sekretariaterne for de relevante regionale vækstfora mv. For de to tværnationale og det interregionale program, der alene foreligger på engelsk, høres ligeledes en bred kreds af interesserede parter.

Når partnerskabets endelige programudkast foreligger, vil det blive sendt i høring ved relevante ministerier samt Danske Regioner og KL i forbindelse med oversendelsen af udkastet til Kommissionen.

1.3.1 Grænseoverskridende programmer

For de fire grænseoverskridende programmer nedsættes der overvågningsudvalg, der følger programmerne. Udvalgene for det dansk-tyske (Syddanmark) og det sydbaltiske program udvælger bl.a. de projekter der skal støttes, mens denne opgave for det dansk-tyske (Sjælland) og for dansk-svensk-norske – program varetages af styringsudvalg. I udvalgene deltager repræsentanter fra national og regional side fra de deltagende lande med Kommissionen som observatør.

I den tværnationale programmeringsgruppe er det aftalt, at forvaltnings- og attesteringsmyndigheden for de to dansk-tyske programmer bliver henholdsvis Region Syddanmark og Region Sjælland. For dansk-svensk-norske - program er det ligeledes aftalt, at det bliver den svenske myndighed NUTEK, mens det polske ministerium for regional udvikling ventes at blive forvaltnings- og attesteringsmyndighed for det sydbaltiske program.

Erhvervs- og Byggestyrelsen vil indgå aftaler med Region Syddanmark og Region Sjælland, der bemyndiger disse myndigheder til at fungere som forvaltnings- og attesteringsmyndighed. For programmerne, hvor forvaltningsmyndigheden er placeret uden for Danmark, reguleres forholdene ved indgåelse af aftaler med forvaltningsmyndigheden. Aftalerne skal sikre, at programmerne gennemføres inden for rammerne af lov om administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond, med tilhørende bekendtgørelser.

1.3.2 Tværnationale programmer

For de to tværnationale programmer med dansk deltagelse nedsættes der ligeledes grænseoverskridende overvågningsudvalg med national og regional deltagelse fra de omfattede lande. Nordsøprogrammet nedsætter tillige et styringsudvalg, der udvælger projekter til støtte, mens denne opgave løses af overvågningsudvalget i Østersøprogrammet.

I den tværnationale programmeringsgruppe er det aftalt, at forvaltnings- og attesteringsmyndighed for Østersøprogrammet bliver Investitionsbank Schleswig-Holstein i Kiel og for Nordsøprogrammet bliver Erhvervs- og Byggestyrelsen forvaltningsmyndighed og Region Midtjylland bliver attesteringsmyndighed. Fællessekretariat for Østersøprogrammet ligger i Rostock, med et undersekretariat i Riga. Fællessekretariatet for Nordsøprogrammet ligger i Viborg. Bortset fra, at Region Midtjylland i Nordsøprogrammet har erstattet Viborg amt som attesteringsmyndighed, svarer de to programmer administrative organisering stort set til organiseringen af de tilsvarende programmer i den nuværende strukturfondsperiode 2000-2006.

Erhvervs- og Byggestyrelsen vil indgå aftaler med Investitionsbank Schleswig-Holstein og Region Midtjylland om de forvaltnings- og attesteringsmyndighedsopgaver, som disse skal løse for styrelsen. Aftalerne skal sikre, at programmerne gennemføres i overensstemmelse med lov om administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond med tilhørende bekendtgørelser.

1.3.3 Interregionale programmer

For det kommende interregionale program nedsættes der et overvågningsudvalg med repræsentation fra de regionalfondsansvarlige myndigheder fra alle Fællesskabets medlemslande. Fra Danmark bliver Erhvervs- og Byggestyrelsen medlem af udvalget. Programmets forvaltnings- og attesteringsmyndighed samt fællessekretariat ventes placeret i Lille, Frankrig.

For URBACT, ESPON og INTERACT ventes der ikke at ske afgørende ændringer i forhold til de tilsvarende nuværende programmer. I Danmark har Miljøministeriet haft ansvaret for ESPON og Integrationsministeriet for URBACT. Det forventes også, at blive tilfældet for den kommende pro-

gramperiode. For INTERACT administreres et projekt under programmet i denne programperiode i tilknytning til Nordsøprogrammets sekretariat i Viborg, det ventes også at blive tilfældet i den kommende periode.

2. Høring

Der er foretaget høring af specialudvalget for Konkurrenceevne og Vækst.

Danske Regioner har ingen indvendinger mod notatets fremstilling af status for mål 3-programmerne og støtter notatets indstillinger.

Kommunernes Landsforening erklærer sig tilfreds med notatets fremstilling af status for mål 3-programmerne. Man opfordrer til at sikre kommunal repræsentation i mål 3-programmernes overvågnings- og styringsudvalg.

Danske Erhverv opfordrer til, at programmerne udformes, så de sigter mod at skabe målbare resultater og størst mulig gavn for virksomheder og borgere. Man støtter målsætningen om at skabe tæt sammenhæng mål 3-programmerne og de regionale erhvervsudviklingsstrategier.

3. Dansk holdning

For at sikre samme strategiske tilgang som i de danske programmer under målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse fra 2007-13 (mål 2), har vi fra dansk side for de grænseoverskridende programmer fokus på støtte til innovation, forskning og udvikling mv.

Fra dansk side finder vi det dog både for de grænseoverskridende og tværnationale programmer samtidigt fornuftigt, at programmerne åbner mulighed for at støtte projekter bredt inden for forordningernes indsatsområder. En sådan bred tilgang giver mulighed for, at mål 3-programmerne kan supplere de danske programmer under målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse, bl.a. inden for miljøområdet. En bred tilgang forbedrer mulighederne for at medfinansiere EU-midlerne, og at få et større ansøgerfelt, der giver større basis for at få projekter af høj kvalitet.

Kommissionen skal godkende mål 3-programmerne, herunder de grænseoverskridende programmets geografi. I forhandlingerne med Kommissionen vil der fra dansk side blive arbejdet for, at det er regionerne, der for perioden 2007-2013 er den naturlige geografi for de grænseoverskridende programmer. Dog undtaget programmet for den sydlige Østersø, hvor alene Bornholm fra Hovedstadsregionen forventes at deltage fra dansk side.

I forhandlingerne med Kommissionen angående den administrative organisering tilstræbes det, at forvaltningsmyndigheden for de grænseoverskridende dansk-tyske programmer placeres hos henholdsvis Region Syd-

danmark og Region Sjælland. Endvidere arbejdes der i forhandlingerne med Kommissionen for at placere forvaltningsmyndigheden for det dansk-svensk-norske program hos den svenske regionalfondsansvarlige myndighed (NUTEK) med Øresundskomiteen, som sekretariat for Øresunds-underprogrammet.

4. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Notat om fordeling af midler til territorielt samarbejde (mål 3) 2007-2013 blev forelagt Folketingets Europaudvalg i november 2006.